

Rettsaksstatistikk 2023

Saker om overprøving av vedtak om tvungent psykisk helsevern.

Presentasjon til kontrollkommisjonskonferansen 2024 v/Dag Erlend Reite.

Ansvarsfordelingen for rettssakene

- Avdeling for rettssaker og helserett
 - Helsedirektoratet har fått delegert partsrollen fra HOD
 - Mottar og forbereder søksmålene om tvungent psykisk helsevern.
 - Hdir har lenge hatt en viss andel av prosessoppdragene
 - Ny avdeling fra 2021 som følge av økt søksmålsantall.
 - Forvaltningsoppgavene
 - 14 ansatte
- Arbeidsfordelingen med Regjeringsadvokaten
 - RA har prosessfullmakten fra Helse- og omsorgsdepartementet
 - Fullmakten åpner for utstrakt videre delegasjon og samarbeid med Helsedirektoratet
 - Helsedirektoratet mottar og forbereder alle søksmål
 - Helsedirektoratet prosederer 2/3 av sakene, Regjeringsadvokaten 1/3
 - Fordelingen av anker

Statistikk – Antall søksmål per år og måned

PSHV - antall saker per måned/år:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Januar	21	23	19	24	19	28	38	33	55	48	56
Februar	19	18	19	19	28	22	25	36	27	42	53
Mars	13	23	25	23	22	20	40	33	37	43	35
April	22	19	20	14	16	21	29	37	30	36	59
Mai	23	14	19	16	21	31	26	27	32	30	42
Juni	17	27	26	23	20	24	25	29	39	57	45
Juli	15	22	14	22	22	23	30	23	29	39	47
August	14	14	19	22	17	22	33	24	42	40	56
September	28	21	27	19	23	23	33	35	41	33	43
Oktober	28	20	19	24	15	34	30	26	53	57	53
November	19	20	26	22	25	30	35	32	49	43	
Desember	19	12	22	20	22	22	20	30	43	44	
Totalt:	238	233	255	248	250	300	364	365	477	512	

Statistikk – Søksmål til tingretten

- 512 søksmål totalt
 - 7 søksmål utgikk da de gjaldt andre krav enn opphør av tvungent psykisk helsevern.
- De 505 søksmålene om opphør av tvungent psykisk helsevern endte slik:
 - 299 av sakene ble hevet før de ble tatt opp til doms (dvs. 59 % av sakene)
 - ✓ 157 pga. opphør av det tvungne vernet før eller under hovedforhandling.
 - ✓ 142 ble hevet fordi pasienten trakk søksmålet.
 - 206 saker endte i dom i tingretten (dvs. 41 %). Resultatet var:
 - ✓ 199 dommer der saksøker ikke fikk medhold.
 - ✓ 7 dommer der saksøker fikk medhold.

Statistikk – Anker til lagmannsretten

- 102 av tingrettsdommene ble anket
 - Det utgjør ca. 50 % av de 199 tingrettsdommene der saksøker ikke fikk medhold.
 - Det var kun saksøker som anket.
- De 102 ankene endte slik:
 - 9 anker ble nektet fremmet. Ansett at de klart ikke kunne føre frem.
 - 37 saker ble hevet før dom, dvs. ca. 36 % av ankene. Disse sakene fordelte seg slik:
 - ✓ 13 ble hevet fordi det tvungne vernet opphørte før hovedforhandling.
 - ✓ 24 ble hevet fordi saksøker trakk anken.
- 56 av ankene endte med dom i lagmannsretten.
 - Det vil si at ca. 55 % av de 102 ankene endte i dom.
 - ✓ Pasienten fikk medhold i 2 saker (3,6 % av de anker som endte i dom).
 - ✓ 54 saker endte med at det tvungne vernet ble opprettholdt.

Anker til Høyesterett

- 18 av de 56 lagmannsrettsdommene ble anket til Høyesterett
- Samtlige anker var fra den private parten.
- Samtlige ble nektet fremmet jfr. tvisteloven § 30-4

Saksbehandlingstiden

- Kravene til effektivitet
 - Tvisteloven § 36-5 (1) «Hovedforhandling skal berammes straks» og (2) «Saken skal prioriteres og behandles så hurtig som hensynet til en forsvarlig saksbehandling gjør mulig».
 - EMK art. 5 nr. 4: «Enhver som er berøvet sin frihet, skal ha rett til å anlegge sak slik at lovligheten av frihetsberøvelsen **raskt** skal bli avgjort av en domstol, og».
- Saker med endelig dom i tingretten
 - 2015: I snitt 82 dager fra stevning til dom i tingretten. Median 79 dager (2,6 måneder).
 - 2023: I snitt 77 dager fra stevning til dom i tingretten. Median 63 dager (2,1 måneder).
 - Median behandlingstid er 16 dager kortere i 2023 enn i 2015.
- Saker med endelig dom i lagmannsretten
 - 2015: I snitt 238 dager. Medianen var 228 dager (7,6 måneder).
 - 2023: I snitt 191 dager fra stevning til domsavsigelse i lagmannsretten. Medianen er 176 dager (5,8 måneder).
 - Median behandlingstid er 52 dager kortere i 2023 enn i 2015.